

LÜHIKROONIKA

• 4. detsembril toimus Kirjanike Liidu musta laega saalis koguteose „Eesti kirjandus paguluses XX sajandil” esitlus. Väljaannet tutvustas UTKK direktor Jaan Undusk, kes andis kõigepealt sõna Eesti Vabariigi presidendile Toomas Hendrik Ilvesele. Samas saalis toimus täpselt 19 aastat tagasi pagulaskirjanduse konverents, millest võttis osa ka T. H. Ilves, kes protestis tollal mõiste *väliseesti*

kirjandus vastu. Sõna sai ka mahuka teose toimetaja Piret Kruuspere. Sõnavõttudega esinesid Enn Nõu ja Maie Kalda. Arvuka autorkonnaga kirjanduslugu (maht 824 lk) annab ülevaate kirjandusprotsessist paguluses pärast Teist maailmasõda. Vaatluse all on proosakirjandus, luule, memuaristika, näite-, laste- ja tõlkekirjandus, tõlked võõrkeeltesse ja võõrkeeltes ilmunud teosed, kordu-

kid, kriitika ja kirjandusteadus. Teos sisaldab mahukaid valikbibliograafiaid ja biograafilist andmestikku, samuti ohtralt illustratsioone.

- 4. detsembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Akadeemilise Rahvaluule Seltsi kõnekoosolek. Ave Tupits kõneles teemal „Rahvameditsiin kogumis- ja uurimisteemana Eesti folkloristikas nõukogude ajal”. Vaatluse all oli rahvameditsiini kogumislugu ja positsioon uurimisteemana, lähtuvalt nõukogude ajal kehtinud põhimõtetest, koostatud küsitluskavadest ja uurijatekogujate huvidest. Teise esinejana astus üles Anneli Baran, kelle teema oli „Teoreetilisi lähtekohti fraseologismide mõistmise kirjeldamiseks”. Fraseologismi olemusest rääkides rõhutatakse selliseid omadusi nagu püsivus, piltlikkus/kujundlikkus, motivatsioon, idioomaatilisus, seejuures räägitakse ka nende suhtelisusest, s.t tegemist pole ühel ja samal määral kõigi fraseoloogiliste üksuste kohta käibivate karakteristikutega. Esineja keskendus nende tunnusjoonte avamisele, lähtudes psühholingvistilistest uuringutest, mis on tehtud kujundliku kõne mõistmise kohta viimastel aastatel ning mis on osutunud tulutoovaks ka fraseoloogias.

- 5. detsembril peeti Tammsaare Muuseumis 4. sügiskonverents „Kirjanikust, näidendist, arvustajast ja vaatajaskonnast”. Ettekannetega esinesid Riina Roose („Tammsaare ja muusika”), Lea Tormis („Tammsaare lavastamisest”), Maarja Vaino („*So ein großer Narr*”), Tiina Ann Kirss („Maa. Linn. Põlvkonnad. Tammsaare ja Thomas Hardy”), Jüri Arrak („Ma maalisin Tammsaaret”), Mirjam Hinrikus („Modernsest ajakäsitlusest Tammsaare loomingu”) ja Toomas Haug („Tammsaare ja Tuglas II. Ääremärkusi „Felix Ormussonile”). Pärast konverentsi toimus virtuaalnäituse „A. H. Tammsaare Muuseum 30” esitlus.

- 9. detsembril korraldasid Tallinna Ülikooli eesti keele ja kultuuri insti-

tuut ja Kirjanike Liit luuletaja Arvi Siia 70. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi „Arvi Siia ulg”. Toomas Liivi avasõnade järel esinesid ettekannetega Arne Ruben, Annika Tönström, Jaak Urmet, Erika Pääbus, Mari Peggel, Lauri Vanamölder, Ülo Tuulik ja Aksel Tamm. Arvi Siia luulet luges Tõnn Lamp.

- 10.–11. detsembril peeti Kirjandusmuuseumis Eesti-Läti ühiskonverents „Kaasmaalased Siberis”, kus tutvustati senist Siberi rahvusaaslaste uurimist ning vaeti edasise koostöö võimalusi. Lisaks Läti külalistele esinesid ettekannetega Eesti uurijad Aivar Jürgen-son, Anu Korb, Astrid Tuisk, Igor Tõnurist ja Andreas Kalkun.

- 10. ja 16. detsembril toimus Eesti Keele Instituudi talveseminar, kus EKI töötajad pidasid kolleegidele ettekandeid, mida nad on esitanud välismaistel konverentsidel ja seminaridel. Esinejate hulgas olid Peeter Päll, Meelis Mihkila, Liisi Piits, Tõnis Nurk, Indrek Kiisel, Hille Pajupuu, Elena Ryabina, Kai-di Rätsep, Urmas Sutrop, Mari Uusküla, Anne Tamm, Ene Vainik, Liivi Hollman, Kairi Tamuri, Heete Sahkai ja Andres Loopmann.

- 12. detsembril korraldas TÜ Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus seminari „Lõunaestlased Lätis”. Avasõnad lausus keskuse juhataja Paul Hagu. Ettekannetega esinesid Heiki Valk („Lõunaestlased Põhja-Lätis: arheoloogia andmed”), Karl Pajusalu („Lõunapoolseimast lõunaestikeelest”), Mare Pino („Lutsidest etnoloogilise pilguga”), Hannes Korjus („Lutsi maarahva kirikud/kogudused/preestrid”), Peeter Päll („Siirdkohanimed keelesaartel?”), Evar Saar („Vana-Laitsna võrokõisi kotussõnimmist”), Sulev Iva („Vana-Laitsna võrokõisi keelest”) ja Terje Lõbu („Vana-Laitsna eestlaste kooliteed”). Akadeemilisele osale järgnes *iloõdak*.

- 16. detsembril kaitsti Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituut-

dis kolm doktoritööd. Arvi Tavasti väitekirja kandis pealkirja „Ka tõlkija on inimene: mitmekeelse oskussuhtluse instrumentalistlik käsitlus” („The translator is human too: a case for instrumentalism in multilingual specialised communication”). Tema juhendaja oli Mati Ereht, oponent Maria Rute Vilhena Costa (Centro de Linguística da Universidade Nova de Lisboa). Pille Penjam kaitses doktoritööd „Eesti kirjakeele *da-* ja *ma-*infinitiiviga konstruktsioonid” („The constructions of DA- and MA-infinitives in Written Estonian”). Juhendajad olid Külli Habicht ja Ilona Tragel, oponent Helena Sulkala (Oulu Ülikool). Evar Saare väitekirja kandis pealkirja „Võrumaa kohanimedega analüüs enamlevinud nimeosade põhjal ja traditsioonilise kogukonna nimesüsteem”. Juhendaja oli Karl Pajusalu, oponent Ritva Liisa Pitkänen (Helsingi Ülikool).

- 16. detsembril folkloristide teisipäevaseminaril kõneles Helen Hanni teemal „Ajaloolise traditsiooni kogumiskäsitlusest ja selle tulemustest”. 1920.–1930. aastatel korraldati Akadeemilise Ajalooseltsi ja Eesti Kirjanduse Seltsi ajalootoimkonna eestvedamisel üle-eestiline ajaloolise pärimuse kogumine. Selle tulemustest ning põgusalt ka senistest uurimustest esineja kõneleski.

- 17. detsembril toimus Tartu Ülikoolis tekstipäev, mis algas raamatu „Tekstid ja taustad V” esitlusega. Seekordne teos tutvustab meediatekstide keelekasutust ja selle sotsiokultuurilisi taustu. Edasi said sõna Krista Kerge, Katrin Aava, Kersti Lepajõe, Helin Puksand, Katrin Mandra, Riina Reinsalu, Karen Kuldnokk, Tiina Alekõrs ja Reet Kasik.

- 17. detsembril kaitses Tallinna Ülikoolis Elo Lindsalu doktoritööd „Naisekuju modelleerimine XX sajandi alguskümnendite eesti kirjanduses”. Juhendajad olid Toomas Liiv (Tallinna Ülikool) ja Maie Kalda (Eesti Kirjan-

dusmuuseum), oponentid Arne Merilai (Tartu Ülikool) ja Luule Epner (Tartu Ülikool).

- 17. detsembril kaitses Liisi Laines Tartu Ülikoolis doktoriväitekirja „Postsotsialistlikud naljad Eestis. Järjepidevus ja muutumine” („Post-socialist Jokes in Estonia: Continuity and Change”) eesti ja võrdleva rahvaluule erialal. Juhendaja oli Arvo Krikmann (Eesti Kirjandusmuuseum), oponent Christie Davise (University of Reading).

- 18.–19. detsembril peeti Eesti Kirjandusmuuseumis traditsioonilisi, seekord 52. Kreutzwaldi päevi. Esimene päev oli kirjandusteemaline. Richard Villemsi avaettekandele järgnes Janika Kronbergi ülevaade Kirjandusmuuseumi tegemistest 2008. aastal. Esinesid Hando Runnel („Miks ma ei saa kõneleda Leo Anveltist?”), Eve Annuk („Elu kui tekst: teoreetilisi orientiire biograafia uurimises”), Virve Sarapik („Kirjutav kunstnik: (oma)elulugu ja kunstilugu”), Külliki Kuusk („Uku Masingu luule kui päevaraamat”) ja Kristi Metsste („Miks Faehlmannist ei saanud Tartu ülikooli professorit? Detailist eluteraviku taustal”). Ivar Ivaski mälestusfondi stipendiumi andis Ain Kaalepile üle Astrid Ivask. Teaduskonverentsi teine päev oli soomeugriteemaline. Vadja haritlasest Dmitri Tsvetkovist kõneles Enn Ernits, vadja muuseumist ja selle perenaisest Tatjana Jefimovast Ergo-Hart Västriku. Taisto-Kalevi Raudalaineni ettekanne käsitles äänisvepsa pärimust. Madis Arukask tutvustas oma vestlusi vepsa nõiaga, Janika Oras kohtumisi arhiivilaulikutega. Taive Särje ettekande teema oli muusika osakaal lõunaeesti inimeste identiteedis. Aado Lintropi toreda pealkirjaga ettekanne („Suur valge pealik põhjala manatarga juures”) kõneles filmist „Šamaan”. Filmivõtetel osalemine oli esineja elus pöördelise tähendusega: sellest algas tema sügavam folkloorihuvi.